

- Vi får besøk. Vil du slå av strømmen noen timer?

Bloggpost på <http://einarflydal.com> 9. juli 2015

Dette spørsmålet må du snart stille dine naboer. For «smarte målere» installeres i Norge. De rapporterer strømforbruket ditt til nettoperatoren hver time. Og så skal de, for å optimere strømbruken, kontinuerlig holde kontakt med vaskemaskin, lysbrytere, panelovner og alt annet i huset som bruker strøm. Det blir etterhvert en hel del kommunikasjon – som vil foregå trådløst.

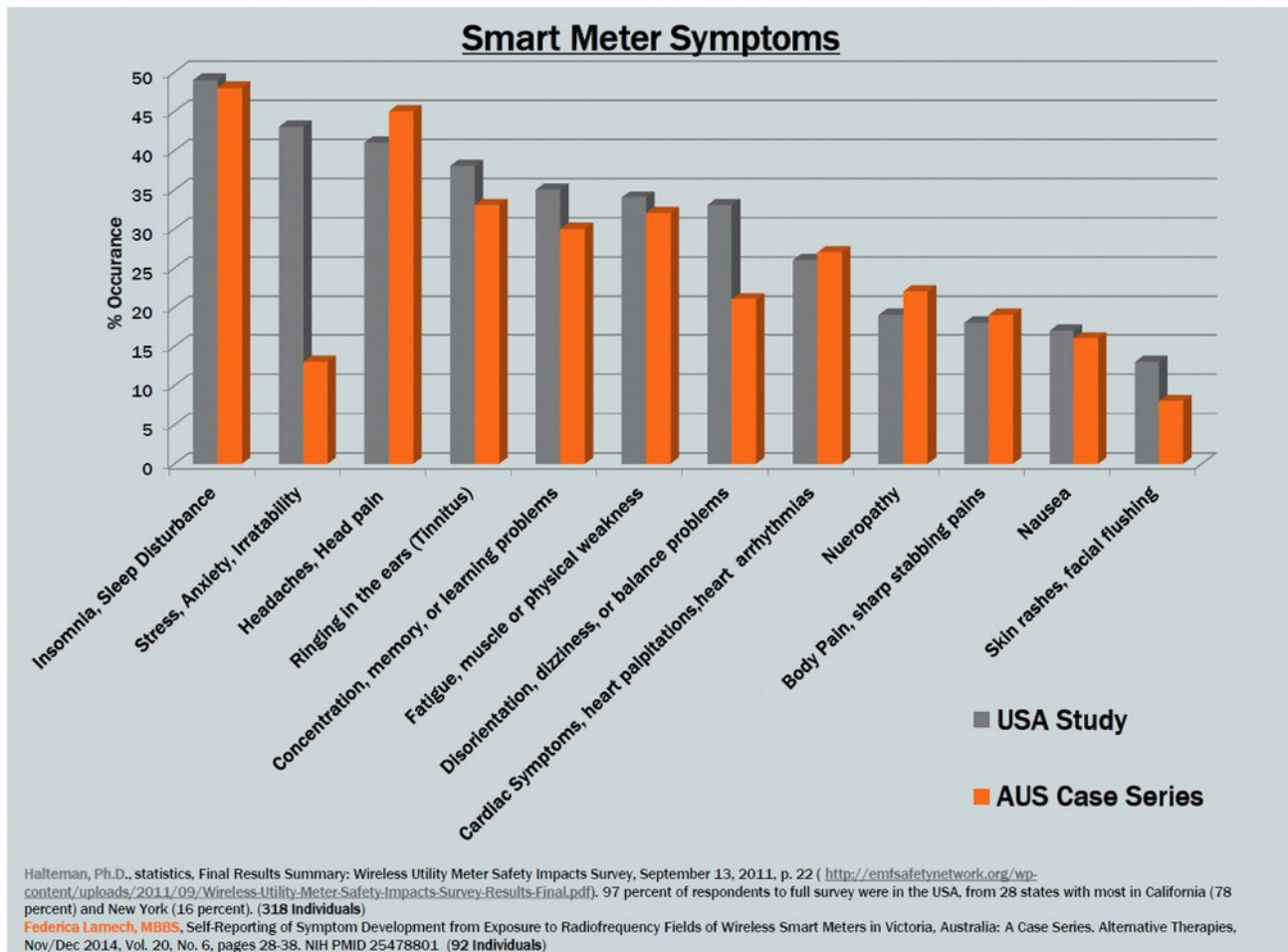
Saken er at mange uten tvil vil bli syke av dette: I Norge er el-overfølsomhet ikke offentlig godkjent som diagnose, men den gis likevel fra tid til annen, også ved landets fremste senter for miljømedisin, og det fins en betydelig litteratur om epidemiologi, sykdomsårsaker og virkemåte – mer enn 120 forskningsstudier bare siden 2012. Det pågår for tiden en internasjonal heftig strid om diagnosen, der frontene grovt sett er biomedisinere og de el-overfølsommes interesseorganisasjoner mot næringslivsinteresser og en del av de vestlige nasjonale strålevernetatene samlet under ICNIRP, en tysk stiftelse. De sistnevnte sitter ennå med definisjonsmakten, men saklig sett åpenbart med svakeste kort.

Når måleren er på plass, fins det folk som ikke lenger kan komme på besøk til deg, og det blir stadig fler av dem. En tidligere kvalitetssjef i Ericsson AB og kløktig statistiker har sammen med en stadsmedisiner i Salzburg gjort en grov prognose utfra folks egenvurderinger. Den antyder rundt 50% el-overfølsomme i 2020.¹

De «smarte målerne» ble utviklet av folk som ikke tenkte i slike baner, og vedtatt av politikere som ikke så konsekvensene på helsebudsjettet. Målerne er vedtatt politisk, så installasjon er derfor et pålegg, med mindre du kan legge fram legeerklæring på at du er el-overfølsom, og at trådløs kommunikasjon er til vesentlig ulempe for deg.² I så fall tilhører du de kanskje 10-15% av befolkningen som kan antas å være el-overfølsomme.

Du kan altså bli nødt til å spørre dine venner om de tåler «smarte» målere når du inviterer neste gang. Jeg vil f.eks. ikke kunne invitere de mange el-overfølsomme jeg er blitt kjent med etter at jeg begynte å grave meg ned i dette merkelige feltet. Jeg kan riktignok pakke måleren inn i sølv før de kommer (bly er ikke bra nok, vet jeg nå). Men hva med naboene mine i rekkehuset der jeg bor? Skal jeg be dem slå av strømmen mens jeg har gjester?

Problemet stanser imidlertid ikke der: Biomedisinere som steller med virkninger av elektromagnetiske felt (EMF) vet for lengst godt at selv EMF langt under dagens grenseverdier virker som en «stressor» - en stressfaktor på alt biologisk liv, dvs. en ekstrabelastning på alt liv som kan avleses biokjemisk og i form av økt sannsynlighet for en bred vifte helsemessige plager. Virkemåtene er også i stor grad kjent, og har vært det lenge.³ Mikrobølget stråling fra trådløst utstyr hører til her, og DNA-brudd er en av virkningene. Slik stråling er derfor i WHO's kreftavsnitt IARC klassifisert som faregruppe 2B («possibly carcinogenic») sammen med en rekke kjemikalier vi passer oss for. Også på dette feltet raser striden, bl.a. om opprykk til faregruppe 2A, med de samme frontene og med den samme ulike fordelingen av kortene. Undersøkelsene taler uansett sitt tydelige språk: Figuren viser helseplager fra «smarte målere» funnet i to ulike undersøkelser, en fra USA og en fra Australia.⁴ Slike ofte diffuse plager, samt mer alvorlige langtidseffekter, gjenfinnes i en lang rekke studier av elektromagnetiske felt og helse.

Plager fra «smarte målere», sammenstilling fra to undersøkelser

Elektromagnetiske felt fra flere kilder har additiv virkning: Det er totalen som teller. Firmaet EMF-Consult AS har utført målinger som tyder på at vi med smarte målere lett kan komme opp i strålingsbelastninger på 240 ganger Europarådets anbefalte grenseverdier – fra utstyr vi monterer helt uten tanke for strålingsbelastningen til beboere, forbipasserende og gjester.

Lyse er så langt den eneste nettoperatoren som, hvis du ber om det, tilbyr en måler som kommuniserer gjennom trådbundet nett med nettoperatoren. Løsningen virker fornuftig og ganske så gjennomtenkt. Men når nettet går ned, vil 3G overta også med Lyses løsning, og når måleren skal snakke med vaskemaskinen og panelovnen, skjer det trådløst via Bluetooth-liknende systemer. Så egentlig er man like langt – nesten. For slik lokal trådløs kommunikasjon skal det etter planen bli svært mye av når «Tingenes internett» er kommet på plass. Lyse leverer heller ikke der jeg bor, og min nabo bryr seg kanskje ikke like mye som jeg.

Så hva skal jeg gjøre hvis jeg egentlig tror at el-overfølsomhet er noe tull, men selv ikke ønsker den ekstra sykkelighetsrisikoen? Skal jeg be naboen søke nettoperatoren om fritak for sin husstand av hensyn til meg? Skal jeg gå på sameiet eller borettslaget for å få dem til å søke generell dispensasjon? Eller burde snarere HOD og MKD snart gripe inn og reversere det hele?

Einar Flydal
 AFP-er fra IKT-sektoren

PS.

Visjonen bak «smarte målere» var en gang en storslått kombinasjon av miljøgevinster, innfasing av nye strømkilder som vind-, bølge-, og solkraft, modernisering av USAs sørgelig akterutseilte strømbransje, forsyningsikkerhet, avmonopolisering, markedsliberalisme og spennende teknologiutvikling. Det hele har falt sammen, og intet tyder på at disse gevinstene lar seg hente inn. I tillegg får man økt sårbarhet i strømnettet og åpner også for andre skala-ulemper. Land som Tyskland har derfor bestemt at dette trengs ikke, selv om landet satser på «die Energiwende». Mange andre ville nok reversert beslutningen hvis de hadde klart det.

Flere detaljer:

Einar Flydal: «Smart nett – dumt samfunn?» <http://einarflydal.com/2015/01/16/smart-nett-dumt-samfunn/>

Einar Flydal og Odd Magne Hjortland: «SmartNett og smarte målere AMS: Visjonene om forretning og miljø, & helseproblemene ingen tenkte på», foredrag, video, <https://youtu.be/aKvhPPIIsJY>

Fotnoter: Se neste side.

- ¹ Hallberg, Örjan & Oberfeld, Gerd: «Letter to the Editor: Will We All Become Electrosensitive?», *Electromagnetic Biology and Medicine*, 25: 189–191, 2006
- ² NVE, Brev av 14.3.2012 til FELO – Foreningen for el-overfølsomme
- ³ Se f.eks. Becker, O. & Marino, A.A.: *Electromagnetism and Life*, 2010, for en oversikt.
- ⁴ hentet fra en presentasjon av Steven Weller, vice president Stop Smart Meters Australia, og medlem av Electromagnetic Energy Reference Group (EMERG) under Australian Radiation Protection and Nuclear Safety Agency (ARPANSA) , mai 2015, <https://stopsmartmetersau.files.wordpress.com/2015/06/steves-emerg-ehs-presentation.pdf>